

Dossier de premsa | Novembre 2022

ALIMENTEM BARCELONA

La primera guia pràctica per ajudar els ens locals que desitgen proveir la seva població amb productes de proximitat

ALIMENTEM BARCELONA

L'alimentació és una necessitat fonamental de les persones, i garantir-ne l'abastiment, un deure dels governs.

Però, tot i que Catalunya gaudeix des del 2021 d'una estratègia alimentària de país, a la província de Barcelona no hi ha actualment cap poble ni ciutat que disposi d'una estratègia alimentària aprovada i en procés d'implementació.

Per intentar omplir aquest buit, la Diputació de Barcelona publica '**Alimentem Barcelona**', una guia pràctica per ajudar els ens locals que desitgen proveir la seva població amb productes de proximitat.

A nivell mundial, es tracta de la primera i única publicació que edita una administració pública sobre aquest tema i aspira a convertir-se en una obra de referència per als pobles i ciutats que volen avançar cap a un model alimentari més saludable, segur i sostenible.

El dret a una alimentació saludable, segura i sostenible

Catalunya no disposa de prou terres per ser autosuficient en termes alimentaris. De fet, amb la superfície agrícola que té actualment, el país només podria alimentar un 44 % de la seva població amb aliments produïts al territori.

Aquest és un fet preocupant que cal redreçar, sobretot tenint en compte els reptes climàtics a què ens enfrontem i les expectatives d'escassetat d'aliments i de recursos hídrics i energètics.

Cal avançar cap a sistemes alimentaris que siguin més sostenibles a totes les escales i que integrin els aspectes econòmics, socials i ambientals de manera indestriable. Per aconseguir-ho, és urgent que els governs locals puguin dissenyar i implementar estratègies alimentàries que els permetin garantir l'abastiment de la població amb productes conreats i elaborats per la pagesia veïna.

Però, com ho fem? Ara mateix, a tot Catalunya, no hi ha cap poble ni ciutat que disposi d'una estratègia alimentària aprovada i en procés d'implementació. Ens trobem mancats de models i, en vista d'aquesta carència, la Diputació de Barcelona publica '**Alimentem Barcelona**', una guia pràctica per ajudar els ens locals que desitgen proveir la seva població amb productes de proximitat.

Il·lustrada amb fotografies de **Patxi Uriz**, la publicació és el resultat del treball conjunt i pioner de tres persones expertes en la matèria: **Sònia Callau**, cap de la Direcció Territorial Agrària de la Diputació de Barcelona i coordinadora de l'estratègia BCN Smart Rural; **Josep Montasell**, cofundador i primer director del Parc Agrari del Baix Llobregat, i **Anna Roca**, professora a la Universitat de Girona i consultora de projectes de dinamització agroalimentària.

Gràcies a una anàlisi acurada dels estudis científics més recents, un gran nombre de projectes de referència i fenòmens creixents de restabliment de la governança alimentària local, els autors han pogut desplegar un full de ruta que serveix per avançar cap a models alimentaris més saludables, justos, segurs, sostenibles, resilents i en clau de proximitat.

Amb aquesta publicació digital, la Diputació de Barcelona consolida el seu paper com a referent en la implementació de polítiques que garanteixin una alimentació saludable, segura i sostenible per al conjunt de la ciutadania.

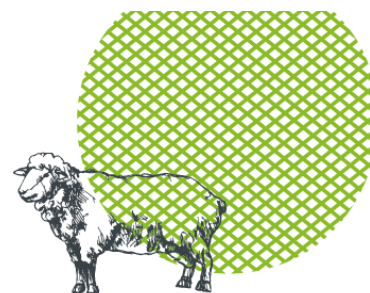
A nivell mundial, es tracta de la primera i única publicació que edita una administració pública sobre aquest tema i aspira a convertir-se en una obra de referència per als pobles i ciutats que volen avançar cap a un model alimentari més saludable, segur i sostenible.

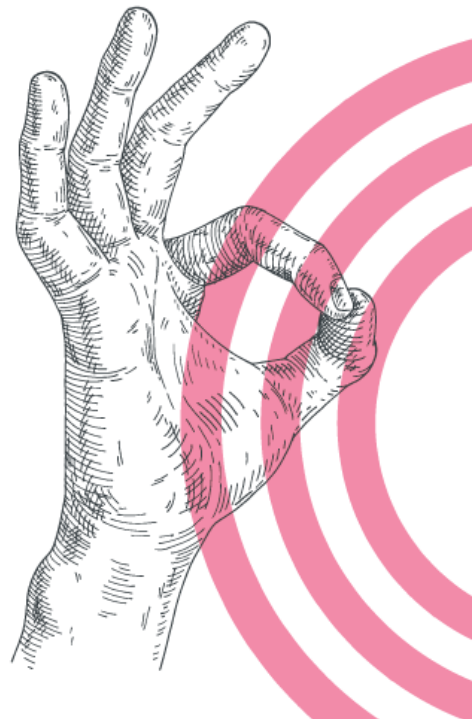
A qui s'adreça 'Alimentem Barcelona'?

- Als pobles i ciutats que vulguin iniciar el procés per avançar cap a un sistema alimentari més saludable, segur, sostenible, proper i inclusiu.
- A totes aquelles persones, ja siguin pageses, consumidores, cuineres, etc., que tinguin un paper a jugar en la transformació de la cultura alimentària del seu poble o ciutat.

Com neix aquesta guia?

- L'any 1991 es creava el **primer consell alimentari**, impulsat per l'Ajuntament de Toronto, al Canadà, i l'any 2015 més de cent ciutats de tot el món signaven el Pacte de Milà per a l'impuls d'estratègies alimentàries d'iniciativa local. Tot plegat va marcar un punt d'inflexió en què el món local prenia un protagonisme clau en el disseny i la implementació d'estratègies alimentàries.
- L'any 1998 es va crear el **primer parc agrari de Catalunya** amb l'objectiu de preservar i gestionar l'espai agrari del delta i la vall baixa del riu Llobregat. Aquesta iniciativa va ser impulsada per la Diputació de Barcelona, el Consell Comarcal del Baix Llobregat, Unió de Pagesos i catorze municipis del territori. Va ser llavors quan es va adoptar una nova mirada envers el paper que els governs locals han de jugar en el necessari canvi de model dels sistemes alimentaris.
- Els autors de la publicació han estat estretament vinculats als processos de creació de figures locals per a la preservació i gestió d'espais agraris, i també han seguit de prop el desenvolupament de les polítiques alimentàries que avui són referent mundial. Aquestes experiències els han motivat a treballar en aquesta guia per al disseny i l'impuls d'estratègies alimentàries locals, amb el convenciment que aquestes esdevindran la clau per a l'impuls de sistemes alimentaris sostenibles en què l'espai agrari i la pagesia ocuparan un lloc central.

Quin és l'objectiu principal de la publicació?

- 'Alimentem Barcelona' vol ser la principal eina d'inspiració i suport per al disseny i la implementació d'estratègies alimentàries municipals. Des de la política pública local i amb una mirada global de l'alimentació, es vol contribuir a la construcció i la posada en marxa de sistemes alimentaris més sostenibles que exerceixin un paper central en l'estructuració del territori i la connexió del camp amb els pobles i ciutats.

Quins dubtes resol?

- Com alimentem Barcelona? (**capítol 1**)
- Per què necessiten els pobles i ciutats estratègies alimentàries locals? (**capítol 2**)
- Cap on mirem si volem una transformació pausada i reflexionada? (**capítol 3**)
- Com és actualment el sistema alimentari de la província de Barcelona? (**capítol 4**)
- Com podem elaborar des de la governança local les estratègies alimentàries dels pobles i ciutats de les comarques barcelonines? (**capítol 5**)

Quines dades destacades recull la publicació?

- En els darrers seixanta anys, **la província de Barcelona ha perdut el 40 % de la superfície conreada**. Concretament, s'han perdut 120.500 hectàrees de conreus, de les quals el 40 % s'han convertit en espais urbanitzats i el 60 % en boscos.
- De la superfície agrària que encara es conrea, 25.520 hectàrees estan incloses en alguna figura de protecció o gestió dels espais agraris. És a dir, **només el 12,5 % de la superfície conreada a la província forma part d'un parc agrari o rural**.
- Amb la superfície agrícola que té, **la província de Barcelona només podria alimentar un 10% de la seva població de manera autosuficient**. Tot i tenir una superfície agrària similar a Tarragona i Girona, l'elevada concentració de persones al territori implica un consum d'aliments en consonància.
- A la província de Barcelona s'ha produït en els darrers anys una reducció constant del nombre d'explotacions agràries, ja sigui a causa del procés de concentració i acaparament, del cessament de l'activitat per manca de relleu generacional o de la transformació del sòl agrícola cap a altres usos. Concretament, **s'ha passat de tenir 9.444 empreses agràries al 2009 a les 6.957 del 2019**.
- Paral·lelament, en el mateix període, ha augmentat de manera significativa el pes de la producció ecològica a la província de Barcelona. **La demarcació va acabar el 2019 amb 12.961 hectàrees de superfície cultivada de manera ecològica** i es va posicionar com la província catalana amb més superfície dedicada a aquest tipus de producció.
- Actualment, **les comarques barcelonines concentren el 31% de les persones ocupades al sector de l'agricultura a Catalunya**; el 43% de les indústries agroalimentàries i el 7% de les empreses agràries que fan activitats complementàries.
- Els conreus més rellevants a la província de Barcelona són els cereals, amb 67.620 hectàrees conreades. En canvi, només es conreen 6.035 hectàrees d'hortícoles, 4.649 de fruita dolça i 1.175 de fruita seca. De fet, **entre el 2008 i el 2018 les hectàrees dedicades a conrear hortalisses s'han reduït en un 40%**.
- Per les hortalisses que produeix, **la pagesia rep un 40% del preu que paga la persona consumidora a la botiga**. Per la fruita fresca, la rendibilitat és encara menor, ja que rep un 30% del preu final de venda.

- En els darrers anys, s'ha produït un increment de les iniciatives de petits obradors i escorxadors compartits on pagesia, ramaderia o elaboradors poden transformar els seus productes. Actualment, **a les comarques barcelonines hi ha 15 obradors i escorxadors compartits.**
- A la província de Barcelona hi ha 3 supermercats cooperatius, 50 mercats de pagès, 99 cooperatives i grups de consum, 131 mercats municipals i 262 mercats no sedentaris. Tot i així, **el 62% dels aliments frescos es compren en supermercats tradicionals.**
- **Cada any es malbaraten 193.065 tones d'aliments a les comarques barcelonines**, és a dir, 35 kg per persona. Els diners llençats pel malbaratament alimentari són 637 milions. Paral·lelament, a la província de Barcelona, 162.000 persones van ser ateses el 2020 per pobresa alimentària.
- Segons dades de 2015, **a Catalunya s'importen cada any 150.000 tones d'hortalisses i se n'exporten 162.000.** En el cas de la fruita dolça, la proporció és encara més gran: 625.000 tones d'importació i 932.000 d'exportació, sense tenir en compte els cítrics, dels quals s'importen 200.000 tones i s'exporten 800.000 tones.

Sobre BCN Smart Rural

BCN Smart Rural és l'estratègia de la Diputació de Barcelona per **transformar el sector agroalimentari de la província**.

Cofinançada per la Unió Europea per mitjà del Fons Europeu de Desenvolupament Regional (FEDER), aquesta iniciativa conjunta s'ubica a l'avantguarda de les accions que les dues institucions estan promovent amb horitzó 2030, tant en matèria agrícola com alimentària, i s'alinea especialment amb la campanya 'Del Camp a la Taula' (de l'anglès *From Farm to Fork*), que es troba al cor del **Pacte Verd Europeu**.

La visió de BCN Smart Rural és posar al centre de l'agenda política del territori el dret a una alimentació saludable, sostenible i de proximitat per a tota la ciutadania. I, per aconseguir-ho, col·labora amb els ajuntaments interessats a impulsar aquest model agroalimentari als seus pobles i ciutats.

Per a més informació sobre aquest dossier de premsa, contacteu amb **Sergi Ribas**, del Servei de Premsa de la Diputació de Barcelona: ribasrs@diba.cat, 666 55 08 00.

Seguiu la conversa a Twitter!

@diba

@BCNSmartRural

#BCNSmartRural | #AlimentemBCN